

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

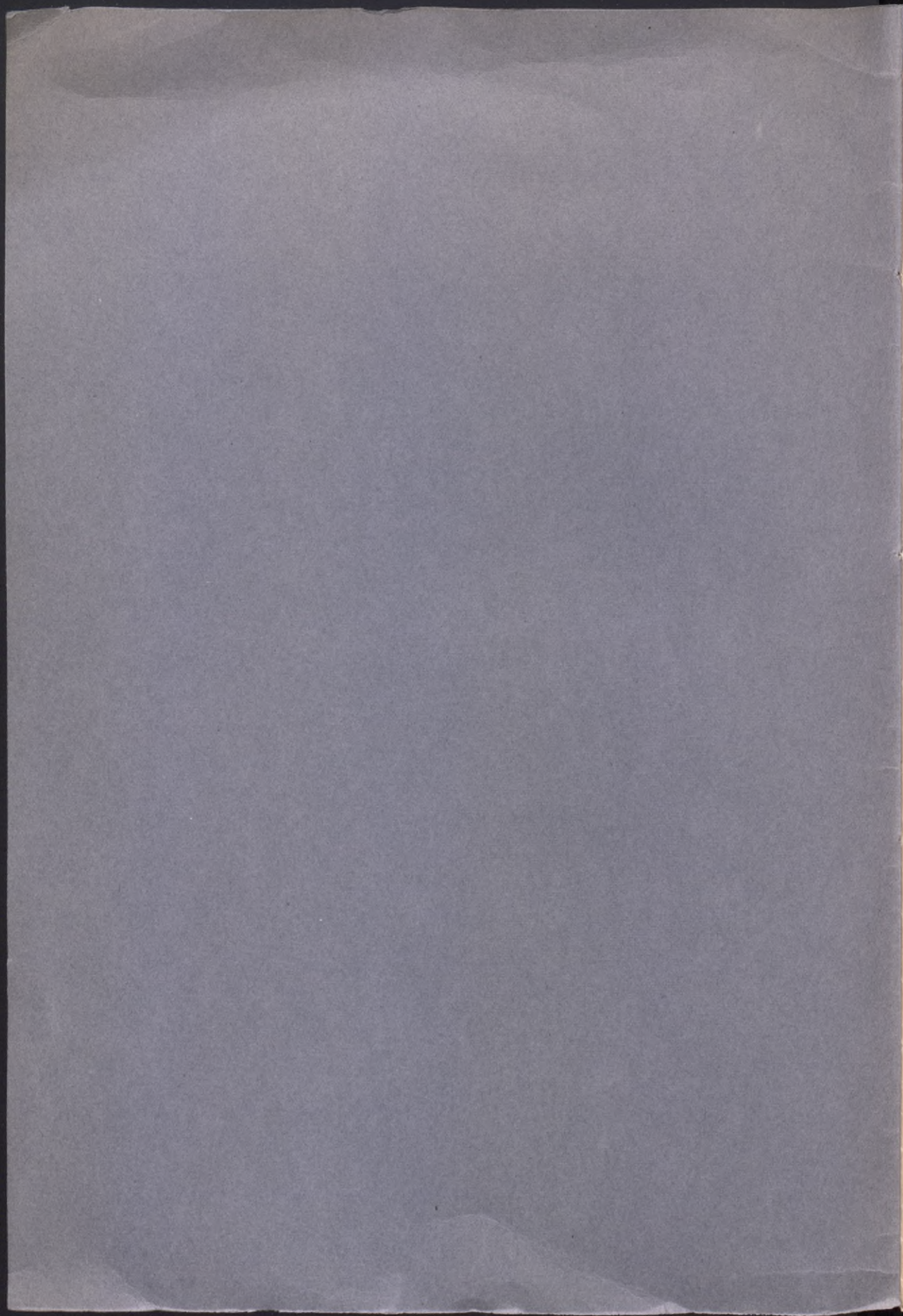
Faint handwritten text at the top right corner.

Westerdahl, Alfred

Norroniodnån

1884.

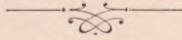

(Br.) Litt.
Su.

MORGONRODNA'N

TILL EN NY DAG

BREF TILL EN YÄN

AF

W. = [Westerdahl, Alfred]

*Skönare frambyter dagens ljusning
Desto mörkare som natten var.
Helsa då, o helsa med förtjusning,
Tidens morgonrodnad skön och klar!*

STOCKHOLM

TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET
1884.

Pris: 25 öre.

*V. 41
29

ORGONRODIA N

THE NEW YORK

THE NEW YORK

läd dig, broder! Mörkrets fästen falla,
Nattens skuggor vika för vår syn.
Segerkrönta Ljusets vågor svalla
Fram på flamman af den höga skyn.
Det är mensklighetens dag som randas
Med sitt ljus af Sanning, Rätt och Frid,
Det är Folket, som begynner andas
Efter seklers hårda id och strid. —
Han den ringe, han den fordne slafven,
Som eröfrat Industriens fält,
Skådar nöjd kring länderna och hafven
Der sitt segrande banér han stält.
Han, af lyckans skötebarn betraktad
Såsom enkom född till slafveri,
Han, som förut var så djupt föraktad,
Skulle dock till slutet erkänd bli.

Men sin största seger har han vunnit,
Ej i verlden, men i egen barm,
Der han dämpat lustarne som brunnit,
Der han släckt en glöd af hat, af harm.
Menskligheten har nog brutit mycket;
Allt är heller icke godtgjordt än:
Från det fordna våldet och förtrycket
Syns en vålnad stundom gå igen.
Men må alla oförrätter glömmas!
Fri var ingen: slaf och herre bröt;
Må då alla brott för evigt gömmas
I århundradenas slutna sköt!
Skönare frambyter dagens ljusning
Desto mörkare som natten var.
Helsa då, o, helsa med förtjusning
Tidens morgonrodnad, schön och klar!

Men en blick ännu på flydda tider,
Blott en enda, känslan manar oss,
Vid det sista sken som än sig sprider
Ifrån sekelgamla grafvars bloss:

Medeltiden, denna tid af ära,
Som belyst så många ädla namn,
Kunde ock i sanning djupt förfära
Med en här af skuggor i sin famn:
Tron och vantron stredo mot hvarandra

Om sitt välde öfver menniskan,
Himmelsk kärlek födde en, den andra
Endast qual och fruktan när den vann.
Vetenskapen tände nog sin fackla,
Men hon brann med detta dunkla sken
Hvilket kom den lärde sjelf att vackla
Inför tidens troll: vidskepelsen.
Astrologen sade: »Tro på stjernan,
Sitt orakelsvar hon gifver dig.»
Filosofen sade tyst för sig,
Med en uppblåst fantasi i hjernan:
»Lifvets gåtor lösas blott för mig.»
Presten åter sade: »Tro på kyrkan
Endast på det sätt som jag dig lär,
Och låt äfven påfven få din dyrkan,
Han ju himmelrikets nycklar bär;»
Men en hvar som yttrat annan mening,
Om ock eljest för sin dygd berömd,
Blef, för trots mot deras högre ledning,
Utan krus, som kättare och hedning
Strax med lagens hela stränghet dömd.
Bålet sträckte ock sin hemska flamma
Mot den himmel för hvars skull det brann,
Medan Offret ofta på detsamma
Mensklighetens skönsta seger vann. —
Och Inquisitionen, likt vampyren,
Lysten efter sina offers blod,
Med helvetisk sinnrikhet förstod
Öka dödens smärta med tortyren.

På det tryckta folkets skuldra låg
Drygsta del'n af tyranniets börda;
Också sköljde tidens *röda* våg
Oftast bort dess arma vilseförda.
Ja, i samma blodström brott och dygd
Vräktes lika skonlöst ned till botten.
Menskligheten rodnar än af blygd:
Himmelsk oskuld blödde på schavotten!

O, det var en tid af sorg, af natt!
Väldet fräckt på Rättens kungsstol satt;
Krigens hemska mordbrandsfacklor brunno,
Skinande på Dödens skräckgestalt;
Strömmar utaf blod och tårar runno;
Nöd och jemmer hördes öfverallt. —
Arma Folk! Hvad du ändå fått lida,
Sänkt i skuggan utaf livvets dal!
Sent omsider lärde du dig strida
Mot ditt eget mörker och ditt qual,
Då du lärde dig att tro och hoppas
På en Allmakt som ditt öde styr,
Och att verdens ondska en gång flyr
För en frid som blommar, ej blott knoppas.

Från förflutna, mörka tidehvarf
Finns väl mycket kvar i våra dagar
Som vi sorgligt nog ha fått i arf;

Men förstå vi rätt Försynens lagar,
Evigt ställda öfver lif och verd,
Går allt ondt sin undergång till mötes,
Ner i sin tartar det åter stötes;
Våldet faller på sitt eget svärd.
Sista skuggan från vårt lif försvinner,
När på mensklighetens himlarymd
Uti evig glans den *Sol* upprinner
Som af syndens moln ännu är skymd.
Och det dagas redan; natten viker;
Morgonstrimman klarnar mer och mer.
Re'n ett odladt folk, hvars kraft ej sviker,
Höjer månget segrande banér
I sin kamp mot mörkrets andemakter,
Hvilka ju fått härja länge nog
Uti lifvets djupast sänkta trakter,
Der så sällan någon ljusglimt log.
Detta folk, o broder! är det Svenska,
Det rätt fria, ädla, fosterländska.

Hvems är den bild som hägrar för mitt öga,
Den ljusa bild, den manliga, den höga,
Med morgonglansen till en nyfödd dag
Uppå de allvarsamma anletsdrag,
Der majestätet af det rätta, sanna
Syns trona på en klar och högvälfd panna
Och der en blick af kraft framljungar ur
Det likväl milda ögats blå azur?
Är denna bild kanske en drömbild vorden?
O nej! Snart skall den skådas här i Norden
På Sveriges uppå lifskraft rika folk,
Snart Sanningens och Rättens bästa tolk.
Gudsfruktan, frihet, rätt och menskovärde
Se der hvad det sig högt uppskatta lärde
På samma gång det i sin kraft har lärt
Att säkert skydda hvad det håller kärt.
Med civilisationens höjda fana
Går Svenska folket tryggt sin ljusa bana
Och Europa ser med undran på
Ett folk, så litet — men så stort ändå!
Det skördar fredliga idrotters ära,

Ej krigets lagrar; ty det vill ej svära
En fana purprad utaf likars blod
Och sköljd så ofta utaf tårars flod.
Det vill ej delta uti dessa strider
Der Döden på sin vilda blodskamp rider
I mordisk yra ifrån land till land
Belyst af flammorna från hatets brand.
Nej! Svensken vet sin kraft, men vill ej dyrka
Den falska äran af en vildsint styrka;
Men om en gudsförgäten ovän far
Mot Sveriges egen fria kust, han drar
Ännu en gång sitt skarpa svärd ur bälte
Och visar att han än är samma hjelte
För hvilken verlden darrat har en gång,
Hvars bragder prisas högt i häfd och sång;
Ty ännu aldrig har han saknat modet,
Det ligger liksom i det svenska blodet,
Är nu, som förr, en äkta nordisk dygd,
Ett värn för konung, folk och fosterbygd.
Men Dödens stål är gömdt för länge sedan,
Ty ingen ovän stört den frid som redan
Med sjuttiårigt hägn kring Sveas tjäll
Har sutit blommande på nordens fjell.
Ja, måtte svärden snart för evigt gömmas,
Och alla krig som brodermord fördömmas,
Att detta kainsmärke dock till slut
På mensklighetens panna plånas ut!
Skall det ej släckas, detta hat, som glöder
Uti en verld der alla äro bröder,

Då allas fader himlens Gud ju är,
Och allas moder jorden som dem när?
Stod hela världen ock i eld och lågor
Och släcktes blott af dessa purpurvågor
Som i ett menskohjerta dölja sig,
Men tappas ur så friskt vid hvarje krig;
Så skall ej han, fridsälskaren i nordén,
Med något brödrablod besudla jorden,
Ej trampa uppå kristendomens bud,
Som bjuder kärlek till hvarann och Gud.
Nej! blott den purpurglans, som solens strålar
Och nattens norrsken på en snöbädd målar,
Skall, fjerran ifrån alla striders larm,
Som smycke glindra uppå Sveas barm;
Ett ädelt folk kan väl i nöd och fara
Sin egen fria jord med kraft försvara,
Men tjenar ej soldat mot någon sold
För att bli bödeln vid nationens våld. —

Förnuftets tidehvarf, är det en hägring?
En drömbild blott, som gäckas med sin fägring
Af ljus och frihet, broderskap och frid
Och flyr med hoppet om en »gyllne tid»?
O, nej! Se tiden an med öppet öga!
Dess morgongryning, tänd uti det Höga,
Sin flamma öfver svenska jorden slår
Och Folket i dess glans församladt står:

O, låten endast tidens tecken tala!
Se här ett folk, som uppstått från sin dvala,
Som känner sina pulsar högre slå
Och sträfvar kraftigt att sitt mål uppnå.
Nog har det kämpat sina hårda strider
Mot lifvets armod under alla tider
Och stundom lättat oket som det bar,
Fast så som nu det aldrig segrat har.
Se! hur arbetarn, full af kraft, frambringar
Kring land och stad en kedja utaf »ringar»,
Och håller sina möten dag från dag,
Skönjs här ej tidens ljusa anletsdrag?
Jo, med ett kapital i sina händer
Snart Folket i *sin* häfd en sida vänder
Och tecknar der med outplånlig skrift
Sin största bragd, sin vackraste bedrift,
Den, att ha löst den svåraste af frågor
Som gungat upp och ned på tidens vågor:
Arbetarfrågan, länge nog den stått
Och vägt emellan både ondt och godt. —
Ej den bedriften kostar blod, ej tårar,
Ej Rättens höga majestät den sårar;
Men skänker lugn och glädje åt en hvar,
Som från sin nöd än ingen tillflykt har.

Ett annat tecken synes också glimma
Igenom tidens sköna morgonstrimma,

Som för oss än ett steg, kanske ett stort,
Fram till den »gyllne tidens» ljusa port.
Det tecknet lyser mångenstäds på jorden,
Och icke minst kanhända här i Norden:
Good templar Orden ju det tecknet har
Som gyllne regel uppå sitt standar.
Har ej den strid som förts för nykterheten,
Uti vår tid förädlad menskligheten
Och särskildt nordens folk, hvars ädla kraft
Ej större fiende än ruset haft? —
Hur mången herrlig yngling, rik i hoppet
Om lifvets framtid, har ej under loppet
Utaf sin lefnads vårtid domnat af
Och stigit ned i en förtidig graf;
Hur mången man, som himlen nådigt gifvit
Båd' barn och maka, har för dem ej blifvit,
En grym despot, en känslolös tyrann,
Ej värd sitt höga namn af far och man,
Just för begäret till en dryck som rusar,
Som med sitt gift i hvarje åder brusar;
Som kan förderfva både själ och kropp
Och släcka ljuset utaf lifvets hopp.
Nu har dock icke endast en och annan
Förmått att öfvergifva dryckeskannan,
Nej, snart en hel nation församlad är
Som nykterhetens fana trohet svär.
(Väl klingade i fordna dar en lyra,
En sångarsvan i bacchanalisk yra,
Sin dithyramb till »svenska nektarns» lof,

Det var en skalds vid tredje Gustafs hof.
Han sjöng, den barden, med sitt glas i handen
Och strödde fullt af rosor öfver randen
Utaf det djup hans öga icke såg
Fast än det straxt invid hans fötter låg;
Men fast hans stjerna nu i moln gått neder,
Ty tiden visar hän till bättre seder,
Kan ju hans minne vördas fritt ändå
För *snillet*s skull och *menskans* likaså.)

Än mången ljusning här mitt öga skådar
Som mensklighetens sköna dag bebådar.
Men ack! nog blir det också mycken strid
Förr än på jorden allt är ljus och frid!
Det är dock skönt när lifvet börjar dagas,
När onskans makter mer och mer försvagas,
Det tänder detta hopp i tidens bröst
Som skänker den betryckta mod och tröst.
O, att en himmelsk kraft borttog den smärta
Som ännu bor i mensklighetens hjerta
Och pressar fram så många suckars tal
Liksom från djupet af Gehennas dal!
Ja, denna kraft, en lifvets Engel vorden,
Går nu omkring hos menskorna på jorden
Och torkar den betrycktas bittra tår
Och helar den eländas djupa sår:
I morgonrodnan glänsa engelns vingar,

Åt lidandet han himlens budskap bringar,
Han blir en gång då Solen sjelf går opp
De frommas ljus af kärlek, tro och hopp;
Han mildt den trötte mödans son hugsvalar,
Och lifsens Ord i sjelfva döden talar,
Han rödjer Herrans väg; gör stigen rät;
Ty lifvets skönhet blommar i hans fjät.

Må denna Engel hvarje hem beträda,
Och lifvet uti ljus och skönhet kläda!
Och räcka segerkransen åt en hvar
Som för det rätta ärligt kämpat har!
I *tro* på Gud skall Folket en gång segra
Och nå det mål som nu så skönt syns hägra
Inför dess blick med Sanning, Ljus och Rätt,
Och lifvets börda blifva ljuf och lätt.
Den ena räcka skall den andra handen,
Och sammanknyta fasta brödrabanden,
Och alla uti *kärlek* blicka opp
Till lifvets Fader med ett himmelskt *hopp*.

I tidens haf, som droppar falla åren,
Och seklers vågsvall öfverskölja spåren;
Men lifvets skeden från en tid som flytt
I andra former träda fram på nytt.

Har mensklighetens himmelska idéer
En tid förtrampats utaf själs-pygméer,
Så stå de upp en annan tid igen
Med härligare ljus af himmelen.
Det Eviga, som så från himlen stammar,
Än lika skönt utöfver verlden flammar
För andens trosblick, som för menniskan
All skönhets Sol på Edens himmel brann.
Men men'skan sluter ofta till sitt öga
För glansen af det Heliga, det Höga;
För lifvets skönhet, Religionens ljus,
Och sänker blicken mot det låga grus.
Hon ser ej morgonskyn i lifvets öster,
Hon hör ej fjerran brus af englaröster,
Tror ej på Herrans dag som komma skall
Med dygdens seger och med brottets fall. —
Vi stå just nu på sjelfva öfvergången
Ifrån den tid då fjettrarna och tvången
Vid stoftet hållit mensklighetens själ,
Till himlars frihet, saligheters väl.
Likt Bördens tid med sina stolta grunder,
Så skall ock Penningens en gång gå under,
Och lemna rum för Fridens, Kärlekens,
Som vara skall till tidens sista gräns. —

Vid *korsets* fot må hvarje folk sig ställa
För att till slut det ondas Goliath fälla,

Och vinna Davids seger än en gång,
Och träda ut ur *alla* bojors tvång!
Ja — må vi strida, bedja, tro på Herran!
Det glimmar ju så skönt der bort i fjerran,
Det är vår segerkronas gyllne sken,
Det är vår Sol, vår Gud, som nalkas re'n.

1001851115

